

Nr 196

Av herr **Hällgren m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om investeringsanslag till fiskerilånefonden.

Fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) inrättades enligt beslut av 1891 års riksdag. Nu gällande bestämmelser för lån ur fonden återfinnes i kungörelsen nr 1932: 112, ändrad genom kungörelserna nr 1948: 313, 1949: 160 och 1953: 240.

Enligt beslut av 1949 års riksdag må av Kungl. Maj:t årligen disponeras ett belopp av 2 000 000 kronor såsom lån från ifrågavarande fond. Maximigränsen för låneunderstöd ur fonden har enligt beslut av 1953 års riksdag höjts från 60 000 kronor till 120 000 kronor.

Såsom kapitaltillskott till fonden har senast å kapitalbudgeten för budgetåret 1954/55 anvisats ett investeringsanslag av 700 000 kronor.

I skrivelse den 17 augusti 1954 hemställde fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök, att till fonden skulle för budgetåret 1955/56 anvisas ett investeringsanslag av 1 200 000 kronor. Tillika anhöll styrelsen, att det belopp, intill vilket utlåning från fonden under ett budgetår högst får utgå, skulle för nästa budgetår höjas från 2 000 000 kronor till 2 600 000 kronor. Styrelsen erinrade därvid om att ansökningarna om lån ur fonden under budgetåret 1953/54 — sedan maximigränsen för ifrågavarande låneunderstöd ökats från 60 000 till 120 000 kronor — för hela landet uppgick till något över 2 500 000 kronor. Enligt uppgift från statskontoret beräknades under budgetåret 1955/56 i amorteringar till fonden inflyta 1 400 000 kronor. För att möjliggöra en utlåning ur fonden till det belopp, som efter höjningen av lånemaximum erfarenhetsmässigt kunde bli behövt för nästa budgetår, erfordrades enligt fiskeristyrelsen de summor som äskats i dess framställning. Därvid förklarade sig styrelsen vara väl medveten om att de anförda beräkningarna rörande kapitaltillskott och årligt lånemaximum vore tilltagna i knappaste laget och att det ingalunda vore otroligt, att låneanspråken på fonden under nästa budgetår kunde komma att stiga till 3 000 000 kronor.

I 1955 års statsverksproposition, bil. 30, kapitalbudgeten p. 16 s. 32, har föredragande statsrådet ansett sig icke kunna tillstyrka någon höjning av det belopp, som årligen må utlånas från fonden, varjämte ett kapitaltillskott till fonden för nästa budgetår av 600 000 kronor begäres.

Innan vi går in på utfallet av detta års utlåningsrörelse från fiskerilånefonden och konsekvenserna därav vill vi erinra om följande.

Mycket delade meningar rådde under riksdagsbehandlingen av frågorna om storleken av kapitaltillskottet till fiskerilånefonden för innevarande budgetår och om storleken av den årliga utlåningsvolymen ur fonden.

I sin anslagsskrivelse den 12 augusti 1953 föreslog fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök, att kapitaltillskottet skulle bestämmas till 1 700 000 kronor och att den årliga utlåningsvolymen skulle ökas från 2 000 000 kronor till 3 000 000 kronor. Fiskeristyrelsens förslag avstyrktes av statskontoret, och föredragande statsrådet ansåg i likhet med statskontoret skäl icke föreligga att höja den årliga utlåningsvolym som för budgetåret 1954/55 borde fastställas till oförändrat 2 000 000 kronor, varjämte statsrådet ansåg ett kapitaltillskott av 700 000 kronor vara tillräckligt. I motionerna till fjolårets riksdag I: 269 och II: 344 samt I: 376 och II: 343 yrkades, att det belopp, som av Kungl. Maj:t årligen finge disponeras för lån från fiskerilånefonden, skulle höjas till 2 500 000 resp. 3 000 000 kronor samt i anslutning därtill att investeringsanslag av resp. 1 200 000 och 1 700 000 kronor skulle anvisas såsom kapitaltillskott till fonden för budgetåret 1954/55. Motionsförslagen avstyrktes och Kungl. Maj:ts förslag i ämnet tillstyrktes av jordbruksutskottet i utlåtande nr 9/1954 p. 11 s. 11. I en vid utskottsutlåtandet fogad reservation yrkades emellertid, att utlåningsvolymen skulle höjas till 2 500 000 kronor och att kapitaltillskottet till fonden för budgetåret 1954/55 skulle bestämmas till 1 200 kronor. Vid ärendets behandling i riksdagen biföll första kammaren utskottets hemställan med 78 röster mot 36 för reservationen (FK prot. 1954/12 s. 126), medan andra kammaren biföll den vid punkten fogade reservationen med 92 röster mot 83 och 3 nedlagda röster (AK prot. 1954/12 s. 149), varför frågan måste avgöras vid gemensam omröstning i enlighet med den av jordbruksutskottet i memorial nr 16/1954 uppsatta voteringspropositionen. Vid den gemensamma voteringen segrade Kungl. Maj:ts förslag (FK och AK prot. 1954/15 s. 3) med 170 röster mot 159 för reservationen.

Utfallet av detta års utlåningsrörelse från fiskerilånefonden är synnerligen nedslående både för fiskarena och låneförmedlarna, dvs. hushållningssällskapen och i Göteborgs och Bohus län landstinget. Det sammanlagda beloppet av de av låneförmedlarna tillstyrkta lånen uppgår således till ej mindre än 3 825 000 kronor och då är att märka att låneförmedlarna var för sig i många fall vidtagit nedskärningar av de lånesökande fiskarens låneanspråk. Följden härav blir att låneförmedlarnas låneanspråk kan bli tillgodosedda endast till ungefär hälften av begärda belopp, varigenom fiskarena kommer i en ännu sämre ställning.

Höjningen av maximigränsen för lån ur fonden från 60 000 till 120 000 kronor motiverades bland annat med att båtarnas anskaffningsvärde undergått en betydande höjning. Detta borde också ha föranlett till höjning av lånefondens omslutningssumma i motsvarande grad. Lånevolymen 2 000 000 kronor fastställdes av 1949 års riksdag innan ännu prisfördyringen och penningvärdeförändringen var så kännbar som senare och innan fördubbling skedde av maximisumman för enskilda lån. Man vill gärna tolka före-

dragande statsrådets yttrande vid kammardebatten i fjol i detta ärende som en utfästelse att lägga fram förslag om förbättrade lånemöjligheter ur fiskerilånefonden, då han sade (AK prot. 1954/12 s. 147), att när utskottet år 1953 uttalade, att frågan om en höjning av det belopp, som får disponeras till lån från ifrågavarande fond, inte borde upptagas, förrän någon erfarenhet vunnits av den förordade ändringen av lånebestämmelserna, så vore det väl rimligt att man fick åtminstone ett helt års verksamhet att studera innan man överväger en ändring av lånebestämmelserna. Sådan erfarenhet föreligger nu och besannar riktigheten av att fiskerilånefondens utlåningsvolym genom kapitaltillskott behöver utökas. Skulle så ej ske blir följderna att många fiskare som beställt nya fiskebåtar eller motorer eller redskap, liksom fiskebåtsvarv och motorleverantörer, kommer i ytterst svåra situationer.

Det ligger i både fiskerinäringens och landets intresse att de fiskebåtar och den redskap fiskarena skall använda vid utövandet av sin näring är av bästa möjliga slag. I yrkets natur ligger att det måste bedrivas under riskfulla och svåra förhållanden, där vid stormtillfällen båtarnas sjövärdighet kan bli den avgörande faktorn huruvida människoliv och egendom skall kunna bevaras eller gå förlorade. Detta gäller överallt där fiske vid större vatten bedrivs, sålunda både för landets västkust, sydkust och ostkust, inte minst för Gotland.

Ur försvarssynpunkt är det av vital betydelse för ett land som vårt med dess långa kuststräcka att ha en sjömans- och en fiskarekår men därjämte ovedersägligen en modern fiskebåtsflotta, varifrån fartyg vid orostider kan rekvireras för tjänstgöring vid vakthållningen av landets kuster.

I det läge som uppstått i fråga om fiskerilånefonden har fiskeristyrelsens förmodan att anspråken på fonden skulle komma att stiga till upp emot 3 000 000 kronor inte bara besannats utan överträffats med över 800 000 kronor. Under sådana förhållanden är det nödvändigt att lånevolymen åtminstone sättes till 3 000 000 kronor och att kapitaltillskottet i följd därav bestämmas till 1 600 000 kronor för nästkommande budgetår.

Med åberopande av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen må *dels* besluta att det belopp som av Kungl. Maj:t under budgetåret 1955/56 må disponeras såsom lån från fiskerilånefonden skall utgöra minst 3 000 000 kronor, *dels* såsom kapitaltillskott till Fiskerilånefonden för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 1 600 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1955

Elof Hällgren
Gunnar Spetz
Nils Theodor Larsson,
Hammarby

William Ohlsson
Rikard Svensson
Gustaf Karlsson

Georg Pettersson
Karl Persson
Karl H. Andersson